

Abstrakt v češtině

Tato disertační práce se vypořádává s estetickým posunem k afektu a s dědictvím modernismu a postmodernismu v současných nizozemských románech. Klade si tuto výzkumnou otázku: Jak může praxe akademické interpretace učinit zadost posunu k afektivním otázkám v současných nizozemských románech, aniž by opakovala tendenci považovat tento posun za nové období? Tato hlavní otázka shrnuje podotázky vznesené ve třech akademických debatách o současné nizozemské literatuře v posledních 15 letech. Disertace je strukturována teoretickými příspěvky k těmto třem debatám vedeným v odborné literatuře. Teoretické obrysy příspěvků, které jsou rozpracovány v kapitole 1 jsou pak ilustrovány a testovány analýzou tří současných nizozemských románů.

První debata si klade otázky okolo periodizace: (1) Je postmodernismus za námi? Pokud ano, jak se to projevuje v literární produkci? Za touto otázkou se skrývá metodologický problém: je literárně-historiografický přístup, tradičně vedený představou ohraničených a po sobě následujících období metodologicky zodpovědným přístupem k současné literatuře? Moje analýza románu *Zonder noorden komt niemand thuis* od Nelleke Noordervliet ukazuje, že současné romány by měly být čteny spíše pomocí důrazu na kontinuitu s předchozími obdobími mezi nimiž oscilují signály přítomné v textu románu než pomocí důrazu na inovativní prvky, jakým je afektivní dominanta.

Druhá debata se soustřeďuje na otázku silných a slabých stránek kritiky jakožto dominantní interpretační praxe, skrze kterou přistupujeme k současným románům. (2) Potřebujeme jinou metodologii, interpretační praxi nebo výzkumnou agendu pro studium literatury a pokud ano, jak by měla vypadat? Kapitola 2 pomocí metodologie aktualizace (foregrounding) dochází k závěru, že důraz na kontinuitu s předešlými obdobími je na základě analýzy textu charakteristický pro současné nizozemské romány. V kapitole 3 si však musíme položit následující otázku: kdo způsobuje aktualizaci, text sám, nebo jeho čtenář? Z debaty o interpretační praxi vhodné pro současné romány vyplývá, že je třeba teoreticky vymezit pojem pozice čtenáře (vždy zahrnující také afektivní složku), což v odborné literatuře nenajdeme. V kapitole 3 poukazují v románu *Klont* od Maxima Februariho na rozdíly ve výsledcích interpretace na základě oscilace mezi paranoidním a reparativním čtením jakožto dvěma čtenářskými pozicemi.

Protože afekt je důležitou součástí pozice čtenáře, věnuji se ve třetí debatě definici afektu: (3) Jaké definice afektu vyprodukoval obrat k afektu v humanitních vědách? Vymezují své použití pojmu afekt v návaznosti na různé definice v odborné literatuře a takto vymezený pojem pak používám k vymezení svého použití afektu a reparativního čtení pro návrh nástroje, který pomáhá konsolidovat proces interpretace současných románů do akademické čtenářské praxe. Instrumentem, kterým interpretuji třetí nizozemský román, *Wij zijn licht* od Gerdy Blees, je relační rámec (relational frame). Důraz na oscilaci však zůstává konstantou v mém projektu, protože ve čtvrté kapitole kontrastuji rozdíly mezi interpretací pomocí relačního rámce s výsledky interpretace skrze modernistický a postmodernistický rámec. Vytvořením relačního rámce, který zahrnuje vhledy z posunu literárních věd směrem k afektu a ze třech odborných debat, ilustruji navrženou čtenářskou praxi praktickým a přenositelným způsobem a zároveň odpovídám na výzkumnou otázku této disertace.